

Tussenstand

**Dialogo van Mens tot Mens
Rechtsbescherming, Kwaliteit,
Toezicht in de Jeugdzorg**

26 augustus 2024

**“We gather
to solve problems
we cannot solve
on our own.”**

Priya Parker [The Art of Gathering]

Inhoudsopgave

Samenvatting	p. 5
Stand van zaken	p. 11
Proces tot nu toe	p. 14
Perspectieven	p. 19
Geleerde lessen	p. 22
Ervaringen tot nu toe	p. 25

“In een verhard maatschappelijk klimaat zijn de drie staatsmachten blind geweest voor mens en recht, waardoor levens zijn vermorzeld. Het is pijnlijk dat juist het systeem van sociale zekerheid en toeslagen dat is bedoeld om mensen te ondersteunen, diezelfde mensen de vernieling in heeft geholpen. Het kabinet en het parlement hebben gefaald, de uitvoering heeft onrechtmatig gehandeld en de rechtspraak is tekortgeschoten in het bieden van bescherming aan mensen. Hierdoor zijn grondrechten van mensen geschonden en is de rechtsstaat terzijde geschoven. Daar liggen patronen aan ten grondslag die tot op de dag van vandaag nog niet doorbroken zijn.”

Samenvatting

Aanleiding

Het ongekende onrecht in de kinderopvangtoeslagaffaire, in het bijzonder de ruim 3500 uithuisplaatsingen die in deze context aan de oppervlakte zijn gekomen, was de oorspronkelijke aanleiding van minister Weerwind van Justitie en Veiligheid (JenV) om in 2022 Number 5 foundation (number 5) te vragen een dialoogproces op te starten rondom rechtsbescherming in de jeugdzorg.

Het ministerie had kennisgenomen van het Rapport (Gelijk)waardig Herstel (december 2021) en was onder de indruk van het menselijk perspectief van waaruit dit was geschreven en de open en gezamenlijke wijze waarop het tot stand is gekomen.

Rol van Number 5

Number 5 is door het ministerie van JenV gevraagd vanuit de professionele ervaring in de rol van onafhankelijke verbinder van mensen en organisaties en procesbegeleider ten dienste van complexe maatschappelijke transitieopgaven, in het bijzonder het baanbrekende werk van Stichting (Gelijk)waardig Herstel dat uit number 5 is voortgekomen.

Het werk van number 5 is gebaseerd op de meer dan 20-jaar gecombineerde professionele ervaring van mede-directeuren Laurentien van Oranje en Carola Wijdoogen in het luisteren naar en in positie brengen van kinderen en volwassenen om wie een vraagstuk gaat; de neutrale 'vertaalrol'; het bouwen van brede maatschappelijke coalities en systeemdenken.

In de rust en veiligheid van het huis faciliteert number 5 dat mensen dwars door conventies, functies, rangen en belangen met elkaar open van gedachten kunnen wisselen. Met als doel om bestaande kennis te tegen het licht te houden en bottom-up tot een gezamenlijk gedragen beeld van het vraagstuk en mogelijke oplossingen te komen.

Number 5 is neutraal en neemt geen inhoudelijke positie in maar staat wel voor het transparant maken van de inhoud (problemen, dilemma's, kansen etc), het menselijk perspectief en vastgeroeste patronen, juist wanneer oneigenlijke belangen, de waarheid vanuit de mensen om wie het gaat, (dreigen te) verdringen.

Teambegeleiding

De procesbegeleiding wordt gedaan door het number 5 team van betaalde en niet betaalde kundige professionals.

Gezien de noodzaak om juist het menselijke aspect van dit complexe vraagstuk voor het voetlicht te brengen, heeft ook Laurentien als ervaren dialoogfacilitator in dit proces een rol om de dialoog te faciliteren, diep te luisteren en de inzichten te vertalen naar aanbevelingen vanuit de mensen om wie het gaat. Dit proces vraagt vertrouwen en privacy van alle deelnemers. Om ieders veiligheid te waarborgen, wordt in iedere sessie dan ook de vertrouwelijkheid expliciet benoemd.

Tijdspad

In taaie en gevoelige vraagstukken die van grote invloed zijn op de levens van mensen, is een lange adem cruciaal. Ter vergelijking: de alternatieve herstelaanpak (Gelijk)waardig Herstel is in zo'n 4 jaar (van het kindpanel naar Zolderkamer, number 5 en een eigenstandige onafhankelijke stichting) tot stand gekomen.

De oorspronkelijke inhoudelijke focus in dit traject over jeugdzorg lag op rechtsbescherming; daar is gaandeweg het proces kwaliteit, toezicht en het jeugdstelsel als zodanig bijgekomen. Deze verbreding heeft ook bijgedragen aan de langere doorlooptijd dan initieel gedacht.

Dit traject loopt inmiddels zo'n twee jaar. Nu de brede beweging intrinsiek gemotiveerd op gang komt, bewaakt Number 5 dit gewenste tijdspad, waarin de verbinding tussen spelers alleen al van grote waarde is, nog afgezien van de weerslag van alle inzichten in een rapport (zie ook stand van zaken en ervaringen van deelnemers verderop in dit document).

Number 5 is voornemens om voor het einde van 2024 alle opgehaalde inzichten in een toegankelijk en onafhankelijk rapport samen te vatten en uit te brengen.

Samenwerking met JenV

Number 5 gelooft in het innoveren mét systeemspelers, hoe lastig dat in de praktijk ook blijkt te zijn voor sommige mensen die dat juist niet zien zitten.

De samenwerking met het ministerie van JenV is vanaf het begin open, constructief en lerend geweest. Number 5 waardeert het in haar

gestelde vertrouwen in dit ingewikkelde krachtenveld van uiteenlopende emoties, belangen en behoeften. Number 5 heeft het ministerie er steeds in meegenomen dat dit geen gemakkelijk traject is en waardeert de openheid waarmee dit met elkaar kan worden besproken.

Het menselijk perspectief brengt per definitie ongemak met zich mee omdat het mankementen in grondhouding, organisaties, ontwerp en beleid blootlegt. Tegelijkertijd liggen er ook belangrijke kansen richting structurele verbetering, bijvoorbeeld in de verbinding met andere innovatie initiatieven zoals Eigen Kracht en de Proeftuinen die door het ministerie van JenV met succes in gang zijn gezet. Het verbinden van die initiatieven, waarvan kinderen en ouders aangeven dat ze wél zijn ingericht vanuit wat mensen nodig hebben en wat werkt, blijft dan ook cruciaal.

Sommige dialoogdeelnemers hebben persoonlijk moeite met de samenwerking met het ministerie en andere systeemspelers die voor hen ongelijke machtsverhoudingen symboliseren. Dit respecteren we én hebben er vertrouwen in dat zij begrip op kunnen brengen voor mensen die wél op deze manier willen verbinden en samenwerken. Feit is ook dat er leed bestaat wat geen ruimte meer biedt voor verbinding, samenwerking en dialoog.

Na afronding van de formele samenwerking met het ministerie (o.b.v. een subsidie) is number 5 vanuit een diepe wens van veel individuen en organisaties doorgegaan om de dialoog te faciliteren. We dragen deze belangrijke sessies nu met volle overtuiging op eigen kosten en blijven in contact met het ministerie over de voortgang.

Dialoogwerkwijze

Dialoog is een collectief denkproces waarin ruimte is voor alles – van diepe, rauwe emoties van de mensen om wie het gaat tot wetenschappelijke kennis; van systeemdilemma's tot praktijkinzichten.

Dialoog is dus ook een dynamisch proces, gevormd door allerlei verschillende mensen. Iedereen maakt een eigen keuze om hier wel of niet onderdeel van te zijn.

Het is dus geen lineair proces met vaste belangengroepen; sessies vinden plaats in wisselende samenstelling. Juist mensen die niet eerder gehoord zijn of onderdeel zijn geweest van een dergelijk traject, hebben een plek. Deze aanpak is anders dan velen zijn gewend en dit heeft op sommige momenten tot wrijving geleid. Maar ook dat hoort erbij – we nemen de gevleugelde uitdrukking 'zonder wrijving geen glans' dan ook ter harte. Dit vraagstuk is té belangrijk om niet tot de kern te durven doordringen dus moet die wrijving ook worden opgezocht. Deze zou nooit persoonlijk moeten zijn of worden gemaakt, maar altijd met het groter doel voor ogen.

Dialoog draait om nieuwsgierig zijn naar de inzichten van anderen, diep luisteren en openstaan voor nieuwe informatie. Waar het meestal schuurt – zeker ook in dit traject – is dat mensen worden geprikkeld om 'stokpaardjes' los te laten en kritisch te reflecteren op scherp ingenomen standpunten.

De werkvorm voelt dan ook niet voor iedereen passend – het draait om delen, luisteren en vragen, niet om eenzijdig zenden, debatteren en elkaar overtuigen. Sessies beginnen doorgaans met een huisvraag, zodat deelnemers in dezelfde film komen.

Individuele inleidingen zijn altijd kort zodat iedereen in actieve denkstand komt; niet in reactieve 'consumptie' en elkaar overtuigen van eigen gelijk. We stellen ons nooit vooraf aan elkaar voor zodat iedereen zonder ballast gelijkwaardig met elkaar in dialoog komt.

De number 5 werkwijze is gebaseerd op verschillende (wetenschappelijke) onderbouwde aanpak, waaronder

- David Bohm, On Dialogue
- Priya Parker, The Art of Gathering
- Kees van den Bos, Elkaar eerlijk behandelen

Over deze tussenstand

Het was aan de start van dit traject in augustus 2022 niet te voorspellen hoe het zich zou ontwikkelen. Er wordt door iedereen hard gewerkt en diverse mensen hebben gaandeweg verschillende rollen gehad, afhankelijk van de fase waarin de voortgang zich bevindt.

Er zijn helaas al zoveel rapporten; number 5 wil hieraan een perspectief toevoegen dat ook echt iets teweegbrengt. Het number 5 team hoopt dat het een menselijke bijdrage levert aan de breedgedeelde noodzaak voor wezenlijke veranderingen in het eco-systeem van de jeugdzorg. Er is te veel leed van kinderen en volwassenen om weg te (blijven) kijken. Er beweegt ook veel rondom dit vraagstuk. Dit heeft het ook lastig gemaakt om het juiste moment te kiezen om de collectieve inzichten op te tekenen.

Wij menen dat het tweede jaar van deze langlopende dialoog een goed moment is om deze tussenstand op te stellen en te delen. Dit is ook in aanloop naar het volledige rapport dat gepland staat voor het einde van dit jaar.

Individu vs collectief

Kinderen, jongeren en volwassenen die te maken hebben (gehad) met jeugdzorg roepen al jaren om fundamentele veranderingen.

Slachtoffers van jeugdzorg schrijven ingrijpende boeken over hun onmenselijke ervaringen maar voelen zich al jaren niet gehoord. Vreemd is dat niet. Want als hun hartenkreten al veel eerder serieus waren genomen, zou 'de jeugdzorg' dan staan waar het nu staat? Zouden dergelijke dialogen dan nodig zijn? Hadden de vele uithuisplaatsingen in de kinderopvangtoeslagaffaire dan plaatsgevonden?

De oproep van number 5 is altijd: luister naar de mensen om wie het gaat en vertrouw hun perspectief. Dit lijkt zo logisch maar helaas is dit nog niet de norm. Verschillende rapporten, in het bijzonder het proefschrift *Boemerangbeleid* van Sharon Stellaard, tonen onomstotelijk aan dat (mede-) menselijkheid wél het uitgangspunt zou moeten zijn als het gaat om rechtsbescherming, kwaliteit en toezicht in de jeugdzorg.

Het geluid groeit gelukkig binnen en buiten jeugdzorg en de overheid 'dat het zo niet langer kan'. Het is hoopvol dat er steeds meer initiatieven zijn die bezig zijn met een fundamentele verandering in jeugdzorg en jeugdbescherming. Maar er zijn nog vele stappen te zetten. Een systemische verandering komt nooit alleen van 'bovenaf'; het kan alleen als ieder individu dat dit

systeem vorm en inhoud geeft, vanuit de juiste grondhouding, zonder vooringenomenheid over mede-mensen, zijn of haar taak invulling geeft.

Dit langlopende dialoogproces heeft geen enkele pretentie hier dé oplossing voor te zijn. Wellicht is de grootste onderscheidende kracht wel dat het niéts probeert te zijn, anders dan een plek van verbinding van kinderen en ouders die voelen dat hun perspectief altijd ondergesneeuwd raakt in alle onderzoeken en rapporten óver hen en op vrije wijze willen samenwerken met systeemspelers.

Ook in dit dialoogproces zijn er mensen die zich wederom niet gezien en gehoord voelen op de manier waarop ze zouden willen. Dat is natuurlijk heel naar. Het number 5 team (waaronder, maar zeker niet alleen, Laurentien) – zoekt steeds naar de balans - zeker op dit vraagstuk met zoveel emoties, trauma's en onrecht - tussen het 'streng' veiligstellen van de *gezamenlijke* dialoogspelregels en - ruimte én het in acht nemen van *individuele* wensen en verwachtingen. Gelukkig gaat dat 95% van de tijd goed. Met de andere 5% proberen we zo goed mogelijk om te gaan. Hierin leren we iedere dag (zie ook Geleerde Lessen verderop in dit document).

“Het blijft ook na 7 jaar bijzonder om te merken hoe verschillend iedereen hier binnenkomt, is en vertrekt.

De een vindt het misschien spannend maar voelt zich na de eerste begroeting al op zijn of haar gemak. Bij een ander duurt het even, en weer anderen vertrekken met een gevoel van ongemak omdat het lastig bleek om diep te luisteren en verborgen agenda's te delen. En ja, ego's vallen hier altijd wel een beetje door de mand....

Iedereen maakt een eigen keuze. Alles is totaal oke als persoonlijke projecties maar niet een groepsproces probeert te domineren.

Waar mensen zijn, is het natuurlijk onvoorspelbaar, zeker als het om emotionele vraagstukken gaat. Maar de groep corrigeert zichzelf zodat mensen die écht positieve verandering willen, altijd doorgaan met een collectief proces.

Ik ben trots op wat we tot nu toe hebben bereikt om bij te dragen aan een rechtvaardiger Nederland.”

Kelly Lima, Huisteam Number 5

**"Ik zou meneer of mevrouw de rechter vragen:
hoe zou u het vinden als uw kinderen liever bij u
wonen maar dat niet mochten?"**

**Luister alstublieft naar me want het wordt iedere
dag erger en ik weet niet hoe lang ik dit nog op
deze manier volhoud.**

**In het contract staat dat de regeling kan worden
omgedraaid, dus waarom helpt u mij niet
gewoon?**

**[11-jarig meisje met een OTS-maatregel
dat bij Number 5 haar verhaal wilde doen]**

Stand van zaken

We zitten in de afrondende fase van het dialoogproces. Meer dan 400 kinderen, jongeren, ouders en systeemspelers in de jeugdzorg zijn onderdeel (geweest) van dit traject. We voorzien dat er rond het einde van 2024 een rapport wordt opgesteld waarin alle inzichten zijn gebundeld.

Doorbreek de wereld op zijn kop

We hebben tientallen achtergrondgesprekken gevoerd en hebben vrijwel dagelijks contact met deelnemers tips over nieuwe bijdragen, de stand van zaken in de sector maar ook krijgen we regelmatig vragen over hoe wij naar specifieke punten kijken zodat ook onze inmiddels opgebouwde brede kennis meegenomen kan worden in de oplossingen van hun specifieke vraagstukken.

In dit traject hebben we op verzoek van het ministerie van JenV ook voortdurend contact onderhouden met David Lamas, programmadirecteur van het Toekomstscenario.

De conclusies uit dit dialoogproces komen overeen: verbetering van de rechtsbescherming, kwaliteit en toezicht in de jeugdbescherming vraagt om een wijziging in het jeugdstelsel. Uiteraard kunnen in de jeugdbescherming zelf zaken verbeterd worden, maar daarmee wordt de oorzaak van het probleem niet aangepakt. De problemen in de

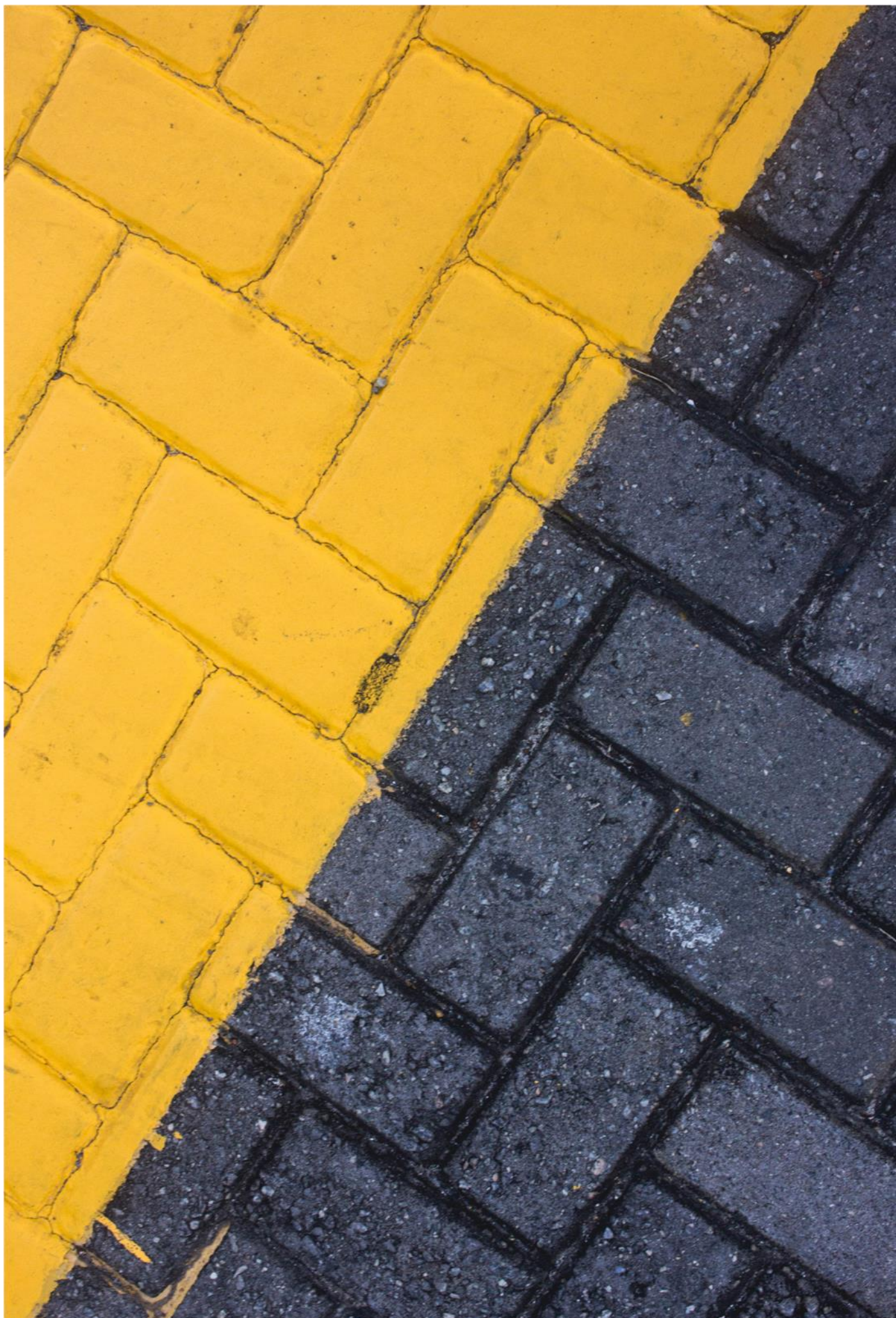
jeugdbescherming zijn veel fundamenteler van aard en vereisen een grondige aanpak en bezinning. In de jeugdzorg zelf moet meer aandacht komen voor wat jongeren en ouders echt nodig hebben.

Alles begin met het daadwerkelijk zien en horen van de mensen om wie het gaat: de duizenden kinderen, jongeren en ouders die als gelijkwaardige inwoner van Nederland eigen regie willen over hun leven, zonder aannames en (voor)oordelen vanuit systemen die er zouden moeten zijn ten dienste van hun welzijn en geluk, niet voor eigen belang.

Er is een groeiend besef dat het jeugdzorg (eco)systeem er moet zijn voor de mensen om wie het gaat, niet voor zichzelf. *"Geen labels meer uitdelen, maar kijken in de context. Laten we daar vandaag gewoon mee beginnen,"* aldus Bert Wienen, deskundige op het gebied van normaliseren.

**“Veracht
nooit
wat
je
niet
begrijpt.”**

William Penn

Proces tot nu toe

Het helpen verbinden van allerlei verschillende spelers in een vrije en veilige ruimte alleen al blijkt van grote waarde voor de deelnemers. Sommige mensen zijn er een keer bij en anderen meerdere keren. Of soms neemt een klein groepje een meer leidende rol om een onderdeel meer te voeden. Dit is nooit een vaste rol – wat niet iedereen gemakkelijk vindt. Dat is begrijpelijk, want het vraagt immers een groot vertrouwen in het proces, en laat juist dat vertrouwen vaak bij velen door schrijnende levenservaringen zijn geschaad.

Dialogsessies en gesprekken

- 6 grote dialogsessies met alle perspectieven samen
- 3 dialogsessies met jongeren
- 1 dialogsessie met jeugdbeschermers
- 250+ individuele gesprekken met personen die werkzaam zijn in of aanpalend aan de jeugdzorg
- 50+ individuele gesprekken met personen in andere sectoren om parallellen of leerprocessen te kunnen ophalen
- Vele gesprekken met benadeelde ouders en kinderen in de kinderopvangtoeslagaffaire
- Dagelijkse contacten binnen de jeugdzorg en jeugdbescherming

Tijdslijn dialoogsessies en totstandkoming van het rapport

Opstart

De oorspronkelijke groep ouders en kinderen werd samengesteld op initiatief van het ministerie JenV. Vanuit het ministerie ontving number 5 voor de eerste dialoog een lijst met genodigden – veelal met ouders en kinderen met eigen ervaring in de jeugdzorg. Ieder met een eigen verhaal, en eigen situatie van strijd, herstel en / of heling. Daarnaast heeft number 5 zelf ouders en kinderen van de kinderopvangtoeslagaffaire uitgenodigd om deel te nemen. De uiteindelijke groep bestond uit ongeveer 50 ouders en kinderen, aangevuld met enkele 'systeemspelers'. Daarbij ook ambtenaren op het beleidsterrein van de jeugdzorg/jeugdbescherming vanuit de ministeries VWS en JenV.

Alle deelnemers zijn benaderd aanwezig te zijn als persoon en niet als vertegenwoordiger van een organisatie of belangengroep. Juist om een menselijke oplossing te kunnen zoeken voor de problemen binnen het stelsel en niet te komen met oplossingen gebaseerd op persoonlijke- of organisatiebelangen. Voor de grote meerderheid was dit dé reden van deelname; een enkeling vond het lastig om het organisatiebelang ter zijde te schuiven maar dit is samen geadresseerd.

Het dialoogproces werd ontworpen met deze groep en het ministerie van JenV committeerde zich, als initiatiefnemer, aan de niet-vrijblijvende en deels ook onvoorspelbare dialoogaanpak. Om verdere polarisatie van perspectieven te voorkomen, in het bijzonder dat van kinderen en ouders enerzijds en dat van systeemspelers anderzijds, is gekozen voor een 'whole system in the room' dialoogaanpak, waarbij de perspectieven van de mensen om wie het uiteindelijk gaat, de bron vormen.

Er werden initieel drie plenaire bijeenkomsten georganiseerd, waarbij het ging om het samenbrengen van verschillende perspectieven in een neutrale en veilige setting. Doel was om samen tot hernieuwde en diepere inzichten te komen van de verschillende dimensies van rechtsbescherming en de specifieke beleving hiervan in de jeugdzorg.

Verloop proces

Vanaf de start bleek het proces ingewikkelder en intensiever dan voorspeld. De werkwijze is er steeds op gericht dat mensen zélf in verbinding komen (en blijven) met elkaar. Soms was de verbinding met mensen frequent en intensief, soms minder.

Zoals vaak in dialoogprocessen waar meningen, visies en belevingen ver uiteen liggen, komen er ongemakkelijke verhalen en ervaringen naar boven. In zulke situaties kunnen emoties soms hoog oplopen. Hier is alle begrip voor, want diepe dialogen waarin systeemveranderingen worden ontrafeld terwijl iemand er zelf nog middenin brengt diepe emoties met zich mee. Er heerste wantrouwen naar de overheid, instituties, ook naar Laurentien en number 5 als gepercipieerd verlengstuk van overheid of instituut. Maar ook onderling wantrouwen als gevolg van een wantrouwen wat instanties jarenlang hadden naar deze ouders.

Het zorgde voor lastige momenten, mensen die gesprekken opnamen en deelden, mensen die de regie wilden overnemen in sessies. Soms corrigeert een groep dit zelf, soms moest dat vanuit het number 5 team worden gedaan. Dat was ongemakkelijk, confronterend, emotioneel. En toch ook waardevol, want juist in het opzoeken van deze rauwe gevoelens komt veel naar boven.

In een aantal gevallen sloot de deelnemerslijst van JenV niet aan op de benodigde grondhouding van samenwerking en verbinding in dialoog. Dit was voor het dialoogproces een forse uitdaging. Ondanks daaruit voortvloeiende groepsdynamieken waren de één op één reacties na afloop van de sessies overwegend positief. Reacties die er ook weer hebben bijgedragen aan het inzicht verkrijgen in elkaars ervaringen, meningen en visies maar bovenal wat onrecht doet met een mens. Iedere sessie werd afgesloten met een uitnodiging om positieve én negatieve ervaringen uit te spreken en te delen.

Na de eerste 3 sessies merkten we dat de emoties bij ouders toch hoger opliepen dan ingeschat en dat de systeemspelers moeite hadden hiermee om te gaan, wat weer kon leiden tot wederzijds onbegrip waarbij we het risico liepen dat er onveilige situaties zouden ontstaan voor de deelnemers. Deelnemers die vanuit hun wantrouwen naar het systeem gesprekken gingen opnemen en verspreiden. Juist omdat we, zoals al eerder beschreven, gekozen hebben voor de aanpak van 'whole system in the room' waardoor slachtoffers van het jeugdzorg-/jeugdbeschermingssysteem in aanraking kwamen met de, in hun ogen, verantwoordelijke daders van hun ellende en uitspraken in vertrouwelijkheid konden worden gebruikt in persoonlijke procedures.

Het werd soms ook duidelijk dat sommige deelnemers toch vanuit organisatiebelangen spraken waardoor gesprekken ook een andere lading kregen dan bedoeld.

Dit speelde allemaal eind 2022. En om de veiligheid van iedereen te garanderen hebben we destijds, begin 2023, een pauze ingelast om te onderzoeken hoe we dit proces goed konden gaan vervolgen en afronden.

Na diverse achtergrondgesprekken met deelnemers en systeemspelers hebben we in het voorjaar van 2023 gekozen voor een kleine groep die verderging met het voeren van achtergrondgesprekken, het verzamelen van informatie en om te zien hoe we nieuwe dialogen konden organiseren met beperkte risico's op te hoog oplopende emoties - juist omdat neutraliteit, veiligheid, respect, luisteren en inhoud voor ons als organisatie zo belangrijk zijn - en alleen vanuit deze kernwaarden er een open en transparante dialoog kan ontstaan die bijdraagt aan het doel: komen tot een verbetering van de jeugdzorg.

Nadien hebben we nog een drietal grotere dialoogsessies gehouden waarbij betrokken systeemspelers, toezichthouders, behandelaren, rechtspraak, wetenschap, ministeries, jongeren en ouders aanwezig waren. En uiteraard waren er ook in deze sessies weer ongemakkelijke verhalen, buikpijnmomenten en emoties, maar de emoties konden door de voorzorgsmaatregelen tijdig gekanaliseerd worden.

Inhoud

In de loop van het proces werd duidelijk dat dialoog over de juridische rechtsbescherming en het wegnemen van de rechtsongelijkheid niet kan zonder ook oog te hebben voor de kwaliteit, het toezicht en het systeem als zodanig omdat al deze punten ook de rechtsbescherming en rechtsongelijkheid raken. Het onderzoek is dan ook gedurende de looptijd met deze onderwerpen uitgebreid.

Randvoorwaarde in een dergelijk proces is ook de transparantie. Hierover is het Number 5 team vanaf de eerste dag helder geweest: het is een *gezamenlijk* proces waarbij iedereen onderdeel van uitmaakt om samen te komen tot oplossingen.

Het team haalt informatie op bij zoveel mogelijk mensen en weegt al deze perspectieven om zo te komen tot zorgvuldige conclusies die het belang van met name kinderen en ouders gaat dienen.

Dit betekent ook dat niet iedereen continu bij het gehele (schrijf)proces betrokken kan zijn. Centrale regie is nodig om vanuit alle kennis en ervaringen die de deelnemers meebrengen en delen, de blinde vlekken, omissies en mankementen op een toegankelijke en eenduidige manier op te schrijven. Dit kenmerkt ook de werkwijze binnen nummer 5: een constante zwerm van mensen die aanhaken en weer uitzwermen, die samenkomen als ze iets kunnen bijdragen en zaken weer overlaten aan anderen die op andere momenten weer meer kunnen bijdragen. Ook dit geeft soms ongemak, onbegrip en emotie bij mensen die graag hun (persoonlijke) stempel willen drukken op een bijdrage aan het oplossen van de problemen. Door hier samen open over te spreken, leert iedereen en wordt het proces alleen maar versterkt.

Perspectieven

Dit dialoogtraject is gebaseerd op allerlei verschillende perspectieven die individueel en/of in dialoogsessies hun stem hebben laten klinken:

Perspectief ouders en jongeren

Jongeren

Ouders

Onafhankelijke Vertrouwenspersonen

Pleegouders

Defence for Children

Humanitas

Gezinshuisouders

Unicef

Villa Pinedo

Jeugdstem

KidsRights

Het Vergeten Kind

Landelijk overleg Cliëntenraden

Nederlandse vereniging van ervaringsdeskundigen

Ervaringsdeskundigen team

Toekomstscenario

Diverse individuele

ervaringsdeskundigen

Perspectief systeemspelers

Bestuurders gecertificeerde instellingen

Bestuurders Veilig Thuis

Landelijk netwerk Veilig Thuis

(oud)Jeugdbeschermers

(oud)Gedragswetenschappers

(oud)Teamleiders

Directie raad voor de kinderbescherming

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemene Rekenkamer

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Inspectie Justitie en Veiligheid

Nederlandse jeugdautoriteit

Burgemeesters

wethouders

Gemeenteraadsleden

beleidsambtenaren jeugd

Raad van State

Nederlands Keurmerkinstituut

De Raad voor de Rechtspraak

Individuele familie- en jeugdrechters

(oud)Raadsonderzoekers

medewerkers Centrum Jeugd & Gezin

Pleegzorginstellingen

Bestuurders Jeugdzorgplus instellingen

Jeugdzorg Nederland

Organisaties van gezinshuizen

Ambulante hulpverleners

Jeugdprofessionals

Raad voor de Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming

Politie

Nederlands Jeugdinstituut

Nationale Kinderombudsman

Nationale Ombudsman

Nederlandse Vereniging van

Toezichthouders

Autoriteit Persoonsgegevens

Kinderombudsvrouw Amsterdam

Beroepsvereniging Professionals

Sociaal Werk

Stichting Kwaliteitsregister Jeugd

Reflectiecommissie Familierecht

Perspectief behandelaren

Psychiaters, psychologen en orthopedagogen van meerder jeugdzorginstellingen

Perspectief wetenschap en adviescommissies

Sharon Stellaard

Commissie Dooijeweert

Commissie Hamer

Expertteam Ouderverstoting

NHL Stenden

Perspectief Politiek

Faith Bruyning
Lisa Westerveld
René Peters

Marijke Synhave
Diverse andere (oud)Kamerleden
André Rouvoet

Perspectief Overheid

Ministerie VWS
Ministerie JenV
Programmateam Hervormingsagenda

Programmateam Kansrijke Start
Programmateam Toekomstscenario

Overige perspectieven

Socires
(onderzoeks)journalisten
Procesbegeleiders en analytici
Organisatie & Adviesbureaus
Change management organisaties
Betrokken burgers

A single, bright yellow lemon is centered in the frame against a solid yellow background. The lemon is shown from a slightly low angle, highlighting its rounded shape and textured skin. The lighting is even, creating a soft shadow beneath the fruit.

**Right is right,
even if everyone is against it,**

**and wrong is wrong,
even if everyone is for it.**

[William Penn]

Geleerde lessen

Dialogo als werkwijze is per definitie onvoorspelbaar. Zo wordt gaandeweg duidelijk dat veel inhoudelijke onderwerpen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn om te komen tot een ander jeugdzorgstelsel. Het is ook duidelijk dat dialoog over jeugdzorg gepaard gaat met veel emoties: van ouders die zich niet gehoord en gezien voelen; van de medewerkers en bestuurders die stellen het beste te doen voor kind en ouder en toezichthouders en ministeries die soms juist moeite hebben met emoties die ouders en jongeren ervaren binnen de jeugdzorg en daarbij uitgaan van de vermeende professionaliteit van de instanties en de medewerkers. Hieronder een aantal geleerde lessen uit het traject tot nu toe:

1. **Geef emotie de ruimte maar durf ook duidelijk te zijn**

Jeugdzorg is emotie en in ieder gesprek komen ze naar boven. Iedereen wil gehoord en begrepen worden en verhalen delen over wat er in een individuele zaak of in de verhalen niet is goed gegaan. Daarvoor moet zeker oog zijn. Want door zicht te hebben op wat er fout gaat wordt duidelijk wat er beter moet. Maar deze emoties die terugvoeren naar wat er fout is gegaan, en daarop blijven hangen, zorgt er soms voor dat de focus afgaat van waar het om gaat. Gaandeweg het traject hebben we geleerd hierop een duidelijke lijn te hebben, heldere afspraken over te maken en er strak op toe te zien zodat er geen teleurstellingen komen en ouders en jongeren niet in hun perceptie hetzelfde voelen als waar ze met de jeugdzorg tegen aanlopen: zich niet gehoord of gezien voelen.

2. **Neem de tijd voor het blootleggen van patronen**

Het blijkt voor sommigen lastig om te erkennen dat calamiteiten veel meer zijn dan 'incidenten'. Juist die miskenning is wat moet worden doorbroken, anders komen de echte inhoudelijke patronen nooit aan de oppervlakte. Deze insteek maakt structurele oplossingen bijna onmogelijk omdat er nooit ingegrepen kan worden in individuele zaken waar een incident plaatsvindt. Dit heeft tijd nodig.

3. **Blijf benadrukken dat dialoog belangen doorbreekt**

Accepteren dat dialoog belangen doorbreekt is een belangrijke voorwaarde om deel te nemen aan de sessies. In meerdere sessies heeft het Number 5 team daar deelnemers op moeten wijzen. Wij hebben geleerd hier heel nadrukkelijk kort op de bal te moeten zitten wat natuurlijk gevoelig ligt omdat mensen vaak moeilijk onderscheid kunnen maken tussen hun professionele belangen en persoonlijke meningen, hoe dicht die ook soms tegen elkaar aan liggen.

4. Houd oog voor de botsing tussen leefwereld en systeemwereld

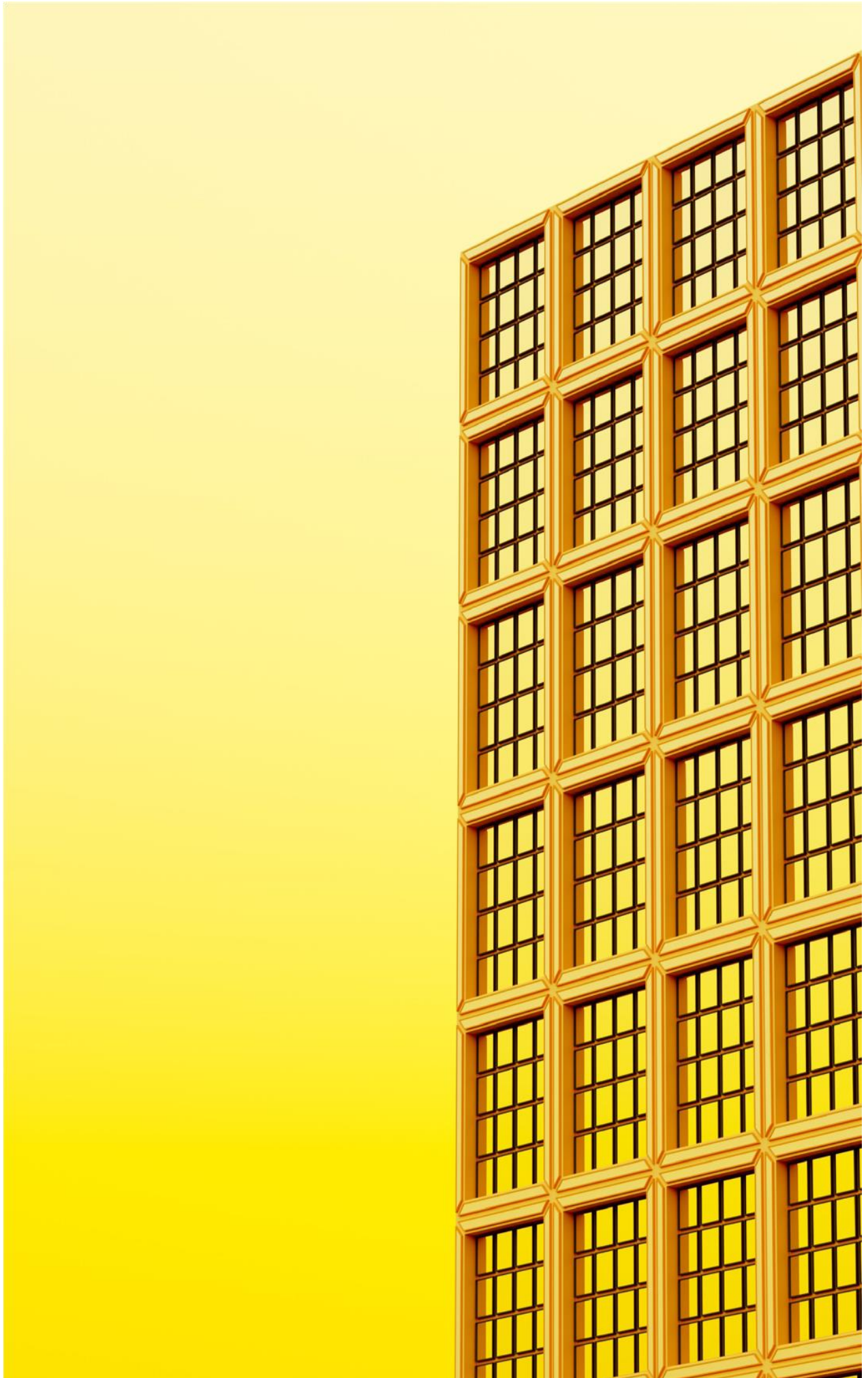
Een andere les is dat we zien dat waar de leefwereld en de systeemwereld bij elkaar komen we dit goed moeten managen. De leefwereld van de ouders en jongeren staat ver af van de systeemwereld van de organisaties, instanties en de overheden. Dit traject leidde ertoe dat 'systeemwereld' en 'leefwereld' met elkaar botsten in de eerste sessies, waarna de systeemwereld, die niets kon met de emoties van ouders en jongeren, een stap afstand nam. Pas later, toen emotionele bijdragen van ouders goed hadden omgezet in patronen was het weer mogelijk om partijen samen te brengen, als bleek ook toen dat veel partijen nog niet in staat waren deze moeilijke dialogen aan te kunnen.

5. Inhoudelijke verbreding

Gedurende de eerste dialoogsessies en de achtergrondgesprekken werd al snel duidelijk dat rechtsbescherming en rechtsongelijkheid mooie doelen op papier zijn, maar als de kwaliteit van de zorg slecht is dan zal de uitkomst van die zorg ook slecht zijn. We hebben een verdere verdieping aangebracht naar de kwaliteit en naar het toezicht op die kwaliteit, en naar het gehele jeugdstelsel.

Los van de genoemde verbreding liep parallel ook de uitwerking en uitvoering van de proeftuinen vanuit het ministerie van JenV.

De proeftuinen hebben vanaf het eerste moment de aandacht gehad in dit dialoogtraject omdat ook deze tot opdracht hadden de structurele problemen in de jeugdzorg op te lossen. Nu de proeftuinen tegen hun einde lopen en de resultaten bekend zijn deze ook worden meegenomen in de eindfase richting aanbevelingen vanuit dit project.

Ervaringen tot nu toe

Geen beschrijving van een dialoogproces is zo krachtig als die in de woorden van deelnemers zelf. Hieronder een aantal mensen die graag hun stem wil laten horen om de waarde van dit traject tot nu toe onder woorden te brengen. Het is puur anekdotisch en er was geen specifiek format waarop gevraagd is antwoord te geven anders dan over de persoonlijke beleving. Het voelt enigszins ongemakkelijk om deze hier zo te delen, maar we menen dat deze stemgeluiden ook recht doen en hoop geven voor de zo belangrijke vervolgstappen.

Er zijn ook mensen gevraagd op het proces te reflecteren die hier geen gehoor aan wilden geven. Het kan zijn omdat ze zich niet kenbaar willen maken, zich niet willen verbinden met dit traject of terughoudend zijn om een negatieve beleving op papier te zetten. Uiteraard respecteren we ieders keuze. Een dialoogproces staat immers ten dienste van een gezamenlijke opgave. De een wil dat wel en de ander niet.

Het number 5 team biedt in ieder stap ruimte voor het open en constructieve gesprek. Bij een aantal mensen heeft number 5 moeten aangeven dat deelname in de weg staat van de werkwijze en werkvorm van vertrouwen (zo staat het maken van geluidsopnames haaks op die beoogde veiligheid van anderen).

Op een klein aantal onverwacht onprettige situaties na, kijkt het number 5 team met goed gevoel terug op de vele ontmoetingen tot nu toe en kijkt uit naar het vervolg.

Wij zijn blij met het proces waarin wij zijn meegenomen om de, al jarenlange, problematiek aan te kaarten rondom de jeugdbescherming met betrekking op kinderen, hun ouders en het betrokken netwerk.

Gezien onze ervaringen hiermee in de Goudse regio en ook nav ons rapport "de absurditeit van het systeem", zijn wij zeer dankbaar voor de manier waarop dit hele proces is vormgegeven en het team zich heeft ingezet.

Vanaf het begin is duidelijk dat het hier draait om een goed luisterend oor, maar ook om het meedenken en zich inleven in deze vaak schrijnende situaties. Ik persoonlijk heb het voortraject als zeer prettig ervaren, zeker gezien het feit dat dit voor ons geen dagelijkse bezigheid is.

Het vertrouwen en manier van omgaan met alle betrokken partijen in deze staan mij goed bij. Tijdens het lopende traject wist het team van Number 5 altijd op de juiste momenten waardevolle inzichten te delen en kwam steeds met doordachte en effectieve oplossingen, eerst in onze schouwburg en daarna, als vervolg, in onze raadszaal.

Bij Number 5 heeft men het bijzondere talent om complexe situaties helder te maken, het probleem te benoemen en de uitwerking in een oplossing zo neer te leggen dat er duidelijk is wat er precies nodig is om verder te komen! Wat wij daarbij het meest waardeerde, is haar betrokkenheid. Geen enkel detail ontging hen, en men zorgde er steeds voor dat iedereen zich gehoord en begrepen voelde.

Het proces verliep niet alleen soepel, maar ook op een professionele manier die voor iedereen prettig en productief was. Dit maakt het verschil.

Wij kijken er naar uit om in de toekomst te blijven samenwerken,

**Jan de Koning, fractievoorzitter
Leefbaar Gouda
Linda verschut, raadslid Leefbaar
Gouda**

Vanuit mijn expertise als oud Kinderombudsman en voorzitter van KidsRights heb ik deelgenomen aan de jeugdzorgdialogen.

Stakeholders over de volle breedte waren hierbij aanwezig.

Middels parallelsessies in kleine groepen vond de dialoog plaats en werden bestaande interventies en mogelijke nieuwe oplossingsrichtingen verkend. Dit werd door alle groepen vervolgens plenair ingebracht.

De werkwijze was professioneel, objectiverend en constructief, met respect voor ieders zienswijze en inbreng. Als professional heb ik deze sessies als zeer nuttig en verrijkend ervaren.

**Marc Dullaert
Voorzitter KidsRights en
voormalig Kinderombudsman**

Als programmadirecteur van het toekomstscenario kind en gezinsbescherming heb ik meerdere malen mogen deelnemen aan reflectiesessies die door Number 5 worden geleid.

En in een aantal persoonlijke gesprekken hebben wij gesproken over de koers en zorgen rondom het jeugdzorg en het programma.

Zowel in de genoemde sessies en de individuele gesprekken zie ik dat Number 5 op respectvolle wijze, met begrip voor ieders positie de centrale opgave vasthoudend voorlegt: het doorbreken van het patroon die tot de misstanden binnen de toeslagenaffaire heeft geleid.

Vanuit de toeslagenaffaire en de proeftuinen van het toekomstscenario voor de jeugd en gezinsbescherming worden lessen zichtbaar die pijnlijk zijn en centraal moeten staan. Door het vooral te hebben over het proces hoeven we het niet te hebben over de voorliggende ongemakkelijke waarheden die gezinnen en huishoudens treffen. De kracht van Number 5 is dat zij het juist over de inhoud willen hebben.

Er is enorme behoefte aan een veilig lerend klimaat waar wij collectief een groot belang bij hebben: Het belang van het oplossen van collectieve problemen. En juist daar hebben wij een organisatie als Nummer 5 voor nodig heb ik ervaren.

**David Lamas,
Directeur programmateam
Toekomstscenario Jeugd en
Gezinsbescherming
ministerie van JenV**

De werkgroep heeft gedurende het gehele traject indruk gemaakt met een uitermate zorgvuldige en professionele aanpak. De dynamiek binnen de groep was soms intens, maar de sfeer bleef steeds constructief en respectvol, wat voor een groot deel te danken was aan Laurentien zelf.

Haar toewijding aan het creëren van verbinding en haar aandacht voor de menselijke maat sprongen er echt uit. Ze benaderde iedereen op gelijke voet, waardoor het nooit voelde alsof we te maken hadden met iemand van koninklijke komaf. Haar open houding en het vermogen om met uiteenlopende meningen en emoties om te gaan, waren bijzonder waardevol voor het proces.

Ondanks de uitdagingen en het verleden dat sommige deelnemers met zich meebrachten, bleef Laurentien kalm en doelgericht. Dit resulteerde in constructieve en productieve bijeenkomsten, die de voortgang van het werk aanzienlijk bevorderden. Haar vermogen om bruggen te bouwen, gecombineerd met haar empathische en effectieve leiderschap, heeft een onmisbare bijdrage geleverd aan het succes van de werkgroep.

**Ata Kirat
Ouder, ervaringsdeskundige,
leidinggevende en
procesbegeleider**

De werk/spar en deelsessies heb ik als zeer prettig en ontzettend nuttig ervaren. Vele verschillende partijen die er vertegenwoordigd waren hadden allemaal ruimte om hun visie te delen. Het doel was om inzichten te krijgen in elkaars point of view. Elkaar te vinden zonder oordeel. Kennis te delen om gezamenlijk te komen tot een oplossing.

Het mooie vond en vind ik nog steeds dat er gezegd werd bij iedere plenaire afsluiting dat dit nut had en heeft. Het gezamenlijk optrekken met respect voor elkaars mening. Het verzamelen van kennis vanuit verschillende disciplines en dus verschillende oogpunten zorgt ervoor dat je er meer vanuit een helikopterview naar kunt kijken.

Altijd werden er sessies geopend met het feit dat je mag verschillen van mening maar wel met respect naar elkaar toe. Het moest veilig voelen voor alle partijen. Ik heb geen sessies meegemaakt waarbij er onveilige situaties waren. Juist groot applaus en veel positiviteit aan het einde. De kracht van deze sessies was juist dat we erachter kwamen dat er 1 grote gemene deler was. Iedereen, ongeacht welke partij dan ook stond hier achter en dat was dat we allemaal een goede oplossing wilden, want dat is wat ieder kind verdient!

Mooie inspirerende gesprekken gehad met verschillende partijen. En het mooie is dat er zo verschrikkelijk veel mensen onderdeel zijn geweest van deze sessies vanuit allerlei disciplines dit gaf ondanks de verschillende oogpunten een gevoel van saamhorigheid.

Een ieder die ik daar heb gesproken was daar voor maar 1 doel namelijk het kind!

Denise Huijbregts
Oud fractievoorzitter Ons Etten-Leur

Graag wil ik Number 5 ontzettend bedanken voor het luisterend oor wat daar is. De mensen zorgen ervoor dat je het gevoel hebt gehoord te worden en als mens. En niet zoals bij vele instanties als een nummer, zonder na te denken wat het doet met die persoon.

Je kon het inhoudelijk gewoon over je casus hebben, zonder bang te hoeven zijn dat het naar buiten kwam.

Fijn dat er nog mensen en organisaties met empathie bestaan.

Ilona Lambregts, Moeder
Documentaire "in het belang van het kind"

Nog altijd ben ik dankbaar voor het feit dat mijn kinderen de gelegenheid hebben gekregen om met Laurentien te spreken. Met name de persoonlijke ontmoetingen met mijn kinderen hebben op mij een onuitwisbare indruk gemaakt.

Heel bijzonder vond ik de tijd die Laurentien (belangeloos) voor mijn kinderen beschikbaar stelde, haar oprechte interesse in de ervaringen van mijn kinderen, waarbij zij niets afdeed van hetgeen aan haar werd toevertrouwd en tegelijkertijd niets van een waardeoordeel liet blijken. Ik ervaar Laurentien als een lieve, (zacht-)aardige, intelligente vrouw en mijn indruk is dat zij geen onrecht kan verdragen. Na afloop van het gesprek met mijn kinderen was zij rustig en sprak zij tegen mij slechts een enkel woord, maar haar tranen daarentegen waren veelzeggend en ontroeren mij tot op heden. Op de terugweg zag ik een andere, meer open houding bij de kinderen. Toen ik hen vroeg hoe ze het gesprek met haar hadden ervaren -vooraf was er toch wel enige (gezonde) spanning- spraken de kinderen: "Dit is naast onze familie en vrienden de eerste/enige vrouw die ons serieus neemt." Ik meen dat dit het grootste compliment is dat je als volwassene van kinderen kunt krijgen. Hetgeen Laurentien in één gesprek gelukt is, is de (zogeheten) hulpverlening in jaren niet gelukt. Het niet functioneren van Jeugdzorg en de noodzaak van de inzet van Laurentien zijn voor mij daarmee reeds aangetoond. Met regelmaat denk ik terug aan de woorden van ZKH Willem Alexander in zijn toespraak d.d. 04 mei 2020: *"Het minste wat we kunnen doen is: niet wegkijken. Niet goedpraten. Niet uitwissen. Niet apart zetten. Niet "normaal" maken wat niet normaal is. En: onze vrije democratische rechtstaat koesteren en verdedigen. Want alleen die biedt bescherming tegen willekeur en waanzin."*

Mijn indruk van Laurentien is dat zij invulling geeft aan die woorden en daarbij een haarscherp moreel kompas heeft.

Mede namens de kinderen,

E. Smid
Deelnemer aan de
jeugdzorgdialogen

Enige maanden geleden was ik aanwezig bij een bijzondere samenkomst vanuit de Number 5 Foundation met heel diverse mensen die allen iets hadden met jeugdzorg, met jeugdproblematiek. Bij NHL Stenden Hogeschool werk in vanuit de Academie Social Studies aan sociale inclusie en kansengelijkheid en kijkend door die bril was ik al bij binnenkomst verrast over de open en inclusieve sfeer. Ik was misschien wel vooral verrast door de manier waarop Laurentien gewoon als mens aanwezig was, "de prinses" was er niet. Door dit menselijke voor te leven, zag ik dat dit het effect had dat iedereen het gevoel kreeg dat je jezelf kon zijn. Want dat was zij ook. Bij het welkom heten van iedereen benadrukte ze waarom de kernwaarden vanuit de organisatie belangrijk waren voor een open en veilige dialoog. Want die dialoog zou maken dat we op de bijeenkomst uit de belangen zouden kunnen wegblijven en gezamenlijk tot inzicht zouden komen.

Voor de dialooggroep die ik op deze bijeenkomst heb begeleid, was het belangrijkste dat we vooral als mens (en niet als vertegenwoordiger van een organisatie) over de kern en de bedoeling van de jeugdzorg in gesprek zouden komen. Deze opzet maakte dat mensen met heel verschillende achtergronden zoals iemand vanuit de Tuchtraad SKJ, een ervaringsdeskundige van de Toeslagenaffaire, een advocaat, een jeugdhulpverlener en een hoge ambtenaar van het ministerie van OCW op een veilige manier als mensen in gesprek gingen. Mijn belangrijkste taak was dat ik zou bewaken dat ze als mens bleven praten en niet als organisatie, hoe simpel kan het soms toch zijn.

Bij de nabespreking met alle dialooggroepen zag ik opnieuw een aanpak die alert was op een veilige sfeer en een oprechte betrokkenheid. Als je zo in staat bent om mensen met elkaar te verbinden, zit de opbrengst niet alleen in die middag maar ook daarna. Het was voor mij inspirerend om te zien hoe haar menselijkheid op iedereen oversloeg en we zo met elkaar verder zijn gekomen.

Ellen de Bruin
Projectmanager at Academy of Health and Social Studies
NHL Stenden, University of Applied Sciences

Tijdens mijn deelname aan het ervaringsdeskundige team van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming heb ik kennis gemaakt met de Number 5 foundation en de stichting (Gelijk)waardig Herstel. Dit naar aanleiding van hun betrokkenheid bij ouders en kinderen, slachtoffers van het toeslagen schandaal.

Ik heb in december 2023 op uitnodiging deelgenomen aan een van de dialoogsessies die georganiseerd werden door de Number 5 foundation. Dialoogsessies zijn bedoeld om samen met de deelnemers tot nieuwe inzichten te komen. Het is geen debat – dat het doel heeft om de ander te overtuigen. Het voeren van een dialoog gaat om luisteren, inleven en het opschorten van een oordeel en dat gebeurde tijdens deze dag. Het tot stand brengen van een (gelijkwaardige) dialoog is geen sinecure. Het vraagt een goede voorbereiding, een passende en stimulerende locatie en een waarde gedreven en gelijkwaardige benadering en grondhouding. Dit alles was aanwezig waarbij de organisatoren, inclusief Laurentien van Oranje, zich zeer bewust leken van datgene dat een gelijkwaardige dialoog in de weg zou kunnen staan en een bescheiden positie innamen tijdens de verschillende dialogen.

Deelname aan en getuige zijn van deze zorgvuldige en waarde gedreven werkwijze hebben mij doordrongen van de juistheid van deze aanpak en geeft mij alle vertrouwen in de uitkomsten zoals verwoord zullen worden in het eindrapport.

**Daantje Daniels,
Ervaringsdeskundige en lid raad
van advies Vereniging van
Ervaringsdeskundigen,
Directeur zorg en kwaliteit,
zorginstelling Jan Arends,
Senior onderzoeker en
projectleider lectoraat GGZ en
Samenleving, Hogeschool
Windesheim,
Lid Raad van Toezicht,
verslavingszorg instelling Tactus**

Ik heb Laurentien van Oranje voor het eerst ontmoet op 6 september 2023 in de Schouwburg in Gouda toen ik tijdens een commissieavond mijn verhaal mocht vertellen over mijn ervaringen met de jeugdhulpverlening. Mijn verhaal is een verhaal over een ziek systeem dat ernstig lijdt aan een overdosis macht, gekoppeld aan een enorm tekort aan controleerbaarheid met uitzaaiingen naar alle schakels van de zogenaamde keten. Een systeem dat zich ook nog eens met hand en tand verzet tegen genezing. Deze bijzonder emotionele avond werd geleid door Laurentien.

Daarna werd ik uitgenodigd voor de dialoogsessies bij Number 5. Hier heb ik ervaren hoe professioneel de dialoogsessies bij Number 5 vormgegeven worden. Aan deze dialoogsessies namen veel verschillende partijen deel; ouders zoals ik, inmiddels volwassen kinderen die jeugdbescherming hebben moeten ondergaan, jeugdhulpverleners, medewerkers bij de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis, gezinshuisouders, een bestuurder van de gecertificeerde instelling, enzovoorts.

De dialoogsessies hebben mij laten zien hoe belangrijk het is om met elkaar in gesprek te gaan, om zo elkaars perspectief (beter) te (leren) begrijpen en om samen te werken aan een betere toekomst voor kinderen en gezinnen die met jeugdhulpverlening te maken krijgen. Deze dialoogsessies hebben mijn kijk op jeugdbescherming in ieder geval verbreed en verdiept.

Dit vraagt om procesbegeleiding in de diepste betekenis – de warme, open en bovenal empathische houding heeft ervoor gezorgd dat iedereen (!) zich gehoord en gezien voelde tijdens deze dialoogsessies. Er wordt een veilige omgeving gecreëerd waarin zeer moeilijke en ook bijzonder ongemakkelijke

onderwerpen vanuit respect en gelijkwaardigheid besproken konden worden en waar ook ruimte was voor emoties en (soms ronduit traumatische) verhalen van ouders en kinderen.

De dialoogsessies zijn een waardevol initiatief dat absoluut bijdraagt aan een betere samenwerking, maar vooral aan meer begrip tussen ouders/kinderen (diegenen die de jeugdhulpverlening moeten ondergaan) en de ketenpartners aan de andere kant.

Ik heb werkelijk grote bewondering voor wat Number 5 doet en hoe zij zich inzetten voor de toeslagenouders en de ouders en kinderen die ten prooi zijn gevallen aan het systeem dat zich jeugdbescherming noemt.

Daphne Mulder
Ouder met ervaring in de jeugdzorg

Number 5 zet zich in voor het collectieve belang en streeft ernaar om een positieve impact te hebben op de samenleving. Als facilitator van een dialoog heb ik persoonlijk ervaren hoe o.a. Laurentien inspirerende richting geeft aan gesprekken en processen. Haar aanpak, en die van Number 5, is gebaseerd op gelijkwaardigheid, nieuwsgierigheid, eerlijkheid en vertrouwen. Dit vormt de basis van haar leiderschap en zorgt ervoor dat grote groepen mensen zich gehoord en gewaardeerd voelen.

Dit leidt ertoe dat complexe problemen op een uitstekende manier kunnen worden opgelost, waarbij bijna alle belanghebbenden tevreden zijn.

Bij het aanpakken van zulke complexe problemen is het echter onvermijdelijk dat er mensen of organisaties zijn die niet volledig tevreden zijn met de uitkomst. Dit kan resulteren in een sfeer van oneerlijkheid en wantrouwen, vaak gevoed door desinformatie en misverstanden.

Dit is precies wat we op dit moment níet nodig hebben. Wat we wel nodig hebben, is deze aanpak die een sfeer van samenwerking en begrip bevordert. Dit kan leiden tot duurzame oplossingen die breed gedragen en geaccepteerd worden door de gemeenschap. Deze werkwijze met sterke focus op eerlijkheid en vertrouwen, is voor mij een voorbeeld. Met het vermogen om mensen samen te brengen en te inspireren om naar gezamenlijke oplossingen te zoeken, kunnen zelfs de meest uitdagende kwesties, zoals die in de jeugdzorg, op een effectieve en constructieve manier worden aangepakt.

Pierre Groetelaars
Facilitator van dialogen

Ik was bij een aantal Number 5 gesprekken over de stand van zaken van de jeugdzorg en jeugdbescherming in Nederland. Dit was tijdens bijeenkomsten met een breed scala aan mensen uit alle geledingen van de jeugdzorg en jeugdbescherming. Ik heb deze gesprekken als open en respectvol ervaren, maar ook als zeer leerzaam.

Het komt niet vaak voor dat er een podium is waarop zulke uiteenlopende meningen en ervaringen in een gezamenlijke dialoog samen komen als bij deze bijeenkomsten het geval was. Als toezichthouder op de jeugdzorg, en dan ook nog eens met een financiële pet op, besef ik dat mijn mening lang niet altijd populair is.

Er was echter bij deze bijeenkomsten ook alle ruimte voor mijn kant van de discussie en er was ruimte om te verkennen waar deze samen kwam met inzichten vanuit andere geledingen. Dat bleek op verassend veel onderwerpen het geval te zijn. Veel dank voor deze ervaring.

Kees van Nieuwamerongen
Directeur/bestuurder
Jeugdautoriteit a.i.

In deze bijeenkomsten werd het complexe vraagstuk over het verbeteren van de jeugd(beschermings)-keten aan de orde gesteld. Vanuit diverse gremia waren mensen vertegenwoordigd. Ik bemerkte daarin wel enige scepsis naar mijn aanwezigheid vanuit enkele deelnemers omdat ik vanuit de Veilig Thuis hoek aanwezig was. Vanuit de organisatie voor deze bijeenkomst heb ik waardering rondom mijn aanwezigheid ervaren. Tijdens de bijeenkomst zijn we in kleinere gemêleerde groepen uiteen gegaan om over de complexiteit verder na te denken. Hierbij waren eveneens ervaringsdeskundige/direct betrokken aangesloten in iedere groep. Ik heb dit gesprek in mijn groep als zeer prettig ervaren. Er was ruimte naar elkaar te luisteren en ook om op een open manier de ervaren pijnpunten over en weer ter tafel te brengen. Er werd ook nagedacht over eventuele oplossingsrichtingen.

Voor mij was vooral het ingewikkelde vraagstuk vanuit welke hoedanigheid ik kon deelnemen aan deze bijeenkomst. Bij de aftrap werd aangemoedigd om er vooral vanuit mijn menskant te zijn. Echter daarnaast ben ik bestuurder van Veilig Thuis West-Brabant en voorzitter van het Landelijk Netwerk Veilig Thuis. Ik kon daar echter geen uitspraken of toezeggingen doen vanuit mijn functie. Bij de afsluiting heb ik gevraagd wat de opvolging gaat zijn van de bijeenkomst, ik vind het belangrijk dat wanneer er een behoorlijke groep betrokken mensen investeert in een dergelijke bijeenkomst er uiteindelijk ook wordt toegewerkt naar een doel.

Over het geheel genomen heb ik vooral de indruk gekregen dat er een zeer betrokken groep mensen binnen Number 5 met oprechte betrokkenheid de complexiteit van de jeugd(beschermings)-keten willen verbeteren.

Een enkele keer heb ik de indruk gehad dat de balans doorsloeg naar het eenzijdige geluid van het slachtoffer (hun aanwezigheid was in grotere mate vertegenwoordigd) zonder daarin het medewerkers/organisatie-perspectief mee te nemen. Ik heb dit echter ook weer in alle openheid terug kunnen koppelen naar de betrokken contactpersoon van de Stichting en kreeg de indruk dat mijn kritiek begrepen werd.

Deze ervaring is gebaseerd op 1 bijeenkomst, verder kan ik daar dus weinig over aangeven.

Judith Kuypers
Voorzitter Landelijk Netwerk
Veilig Thuis
Bestuurder Veilig Thuis West
Brabant

Op 8 December 2023 ben ik samen met mijn fractievoorzitter Denise Huijbregts afgereisd naar Den Haag voor een bijeenkomst over rechtsbescherming, kwaliteit en toezicht in de jeugdzorg.

Als verantwoordelijk wethouder van de gemeente Etten-Leur voor de jeugdzorg maak ik me zorgen om het aantal jeugdigen wat gebruik maakt van de jeugdzorg, dit aantal is in 10 jaar opgelopen van 1 op 27 naar 1 op 7.

Ook de gesprekken met ouders over de ervaringen met jeugdzorg instellingen waren voor mij voldoende aanleiding om deel te nemen aan deze bijeenkomst.

In een groot en gemêleerd gezelschap van 80 deelnemers is de dialoog aangegaan over wat er misgaat in de jeugdzorg, maar ook wat er morgen beter kan, wat we anders kunnen doen, en waar mogelijke oplossingen en alternatieven liggen.

In een huiselijke omgeving was er sprake van een open dialoog, eenieder werd in de gelegenheid gesteld om vanuit zijn of haar ervaringen een bijdrage te leveren.

Aan het einde van de bijeenkomst werden de ervaringen van de verschillende groepen gedeeld. Laurentien leidde dit gedeelte en is iemand die kan luisteren, doorvraagt als zaken niet duidelijk zijn en dat doet met respect voor de ander. Haar bevlogenheid om lastige en complexe zaken aan te pakken heeft mij geraakt.

En geen enkele verandering kan plaatsvinden zonder weerstand vanuit bestaande structuren en systemen, het vraagt lef en doorzettingsvermogen om dit voor elkaar te krijgen.

Rene Verwijmeren Wethouder Sociaal Domein Etten-Leur

Je kunt alleen een werkelijke verandering bewerkstelligen als je zelf de verandering bent. Dat wordt vaak vergeten.

Op veel bijeenkomsten binnen de jeugdzorg wordt gepraat over de noodzaak om te veranderen, maar vanuit dezelfde taal, volgens dezelfde denkwijze als degene die ten grondslag ligt aan de huidige situatie.

De enige bijeenkomsten waar ik verrast werd waren die van Number 5. Samen werken in vertrouwen en verbinding, vanuit het hart. Dat is waar Laurentien als directeur van de stichting in gelooft, dat is waar zijzelf voor staat en dat is wat zij samen met de medewerkers van Number 5 ook creëert. Inspirerend, verbindend en creatief. Vanuit een duidelijke visie én vanuit volledige gelijkwaardigheid. Niet over mensen, maar met mensen. Ja het is anders en verandering is eng. Dat levert vroeg of laat altijd weerstand op. Helaas. Het hoort bij een veranderingsproces en moet wellicht vooral gezien worden als een teken op de goede weg te zijn.

Ik verheug me dan ook op verdere samenwerking, vanuit vertrouwen, in verbinding en vanuit het hart.

Marleen Heijsteeg Mediator familierecht

Als ervaringsdeskundige met jeugdzorg (veelal een eufemisme voor gedupeerde) heb ik Laurentien van Oranje voor het eerst ontmoet en gesproken tijdens een beeldvormingsbijeenkomst van de raadscommissie Samenleving in Gouda. Haar drempelloze toegankelijkheid, empathie en diep medeleven met kwetsbare mensen is mij direct opgevallen. Dat laatste werd vooral duidelijk door de wijze waarop zij zowel een door jeugdzorg gedupeerde moeder en haar twee dochters als mijn eigen dochter troostte toen emoties hen overmanden.

In de maanden daarna had ik drie keer het voorrecht deel te mogen nemen aan de door de Number 5 georganiseerde bijeenkomsten.

Vanuit de (h)erkenning dat er structureel veel mis gaat binnen de jeugdzorg, waarvan ouders en kinderen – vergelijkbaar met de toeslagen affaire – het slachtoffer worden, heeft de stichting zich ten doel gesteld om vertegenwoordigers van alle betrokken disciplines binnen de jeugdzorg en ervaringsdeskundigen bij elkaar te brengen. Bij elkaar te brengen op een neutrale en huiselijke omgeving, op een voor alle partijen volstrekt veilige manier om samen te komen tot meer wederzijds begrip en om hopelijk te komen tot oplossingen.

De zo genoemde dialoogsessies werden telkenmale geleid door het Number 5 team, waarbij Laurentien de ideale katalysator bleek om al die verschillende mensen met evenzovele invalshoeken, mate van persoonlijke betrokkenheid en andere belangen, het vertrouwen te geven veilig met elkaar van gedachten te wisselen.

Daarbij vielen de diepe betrokkenheid, medeleven en empathisch vermogen op. Laurentien en alle andere aanwezigen werden zichtbaar tot tranen geroerd toen een jonge vrouw (dochter in een echtscheiding) over haar ervaringen met jeugdzorg vertelde.

Daarnaast is zij een hoogst intelligente vrouw die op indrukwekkende manier de resultaten van elke bijeenkomst wist samen te vatten en te vertalen naar een hoopvolle kijk op de toekomst. Ik heb haar leren kennen als een oprecht warm mensen-mens, die uitsluitend de behoefte en de wens heeft om er te zijn voor haar medemens.

Henk Mulder
Grootvader met ervaring in de jeugdzorg Gouda

Number 5 is een veilige haven voor een constructieve jeugdzorgdialoog

De jeugdzorg kan en moet veranderen en verbeteren, dat is duidelijk voor iedereen die hierbij betrokken is. Daarbij zijn open gesprekken tussen ouders en jongeren die met jeugdzorg te maken hebben en bestuurders en professionals die aan de jeugdzorg invulling geven essentieel. Alleen zo kunnen we de jeugdzorg beter vormgeven in lijn met de behoeften van gezinnen die ermee te maken krijgen.

Vanuit betrokkenheid en de wens tot gezamenlijkheid creëert Number 5 een gespreksomgeving die voor alle deelnemers veilig voelt, waarin ieder zijn verhaal kwijt kan en er met respect naar elkaar geluisterd wordt. Met resultaten en met de noodzakelijke verbinding. Number Five ervaar ik als een geschenk.

Pim van Uchelen, voorzitter van de Raad van Bestuur van Partners voor Jeugd

In december 2023 en in maart 2024 nam ik deel aan twee dialoogsessies over jeugdzorg bij de Number 5 Foundation. De opbrengsten uit deze dialoogsessies worden gebruikt voor het onderzoek over de jeugdzorg en jeugdbescherming dat in 2022 is gestart. De uitkomsten van het onderzoek hebben we nog niet ingezien. De dialoogsessies heb ik ervaren als een mooie manier om input op te halen bij verschillende mensen. Tijdens de sessies werd in kleine groepjes verschillende onderwerpen besproken. Er was veel ruimte om mondeling input te geven in verschillende groepjes, maar er was ook de mogelijkheid om juist schriftelijk op de dag zelf of achteraf gedachten te delen.

Esther Polhuijs, senior kinderrechtspecialist UNICEF Nederland

"Als je niet naar de inhoud wilt luisteren kun je nooit een inhoudelijk besluit nemen dat passend is bij de inhoudelijke problematiek."

Met veel dank aan iedereen voor de inspanningen en samenwerking tot nu toe.

Voor vragen of suggesties over de inhoud van dit traject, graag contact via krijn@anewvision.eu

connecting for impact
number 5 foundation